

12.2.2024

VERSLAG VAN EEN BEZOEK

naar aanleiding van de FEMM-missie naar Bogotá (Colombia) van 19 t/m
23 juni 2023

Commissie vrouwenrechten en gendergelijkheid

Leden van de missie:

Robert Biedroń	(S&D) (hoofd van de missie)
Vera Tax	(S&D)
Karen Melchior	(Renew)
Andżelika Anna Mozdżanowska	(ECR)
Isabella Tovaglieri	(ID)
Eugenia Rodríguez Palop	(The Left)

Inleiding

In het kader van het ontwerpprogramma voor reizen van ad-hocdelegaties van de commissies buiten de Europese Unie voor de eerste helft van 2023 gaf de Conferentie van voorzitters tijdens haar vergadering van 24 november 2022 toestemming voor een bezoek van een ad-hocdelegatie van acht leden, waaronder de voorzitter van de commissie FEMM en de vaste rapporteur voor genderkwesties van de commissie AFET, naar Bogotá (Colombia), op voorwaarde dat de veiligheidssituatie ter plaatse voor vertrek geen belemmering voor de missie zou vormen en dat de instructies en risicobeperkende maatregelen uit de veiligheidsbeoordeling van de missie zouden worden nageleefd.

De missie vond plaats van 19 tot en met 23 juni 2023.

Achtergrond

De missie vond plaats op een historisch moment voor Colombia, nadat voor het eerst in de geschiedenis van het land een links georiënteerde president, Gustavo Petro Urrego, was gekozen. Het doel van de FEMM-missie was onderzoek te doen naar de succesvolle aanpak van het verzet tegen vrouwenrechten en de vooruitgang die is geboekt bij de toepassing van het genderperspectief als voorzien in het vredesakkoord van 2016 tussen de Colombiaanse regering en de *Fuerzas Armadas Revolucionarias de Colombia (FARC)*, 's werelds eerste akkoord waarin het genderperspectief centraal stond. Een deel van het programma had betrekking op de voorstellen van de regering met betrekking tot het recht op abortus, dat in februari 2022 door een beslissing van het Grondwettelijk Hof niet langer strafbaar werd verklaard, waardoor Colombia een van de meest vooruitstrevende landen in Latijns-Amerika en de rest van de wereld werd. Het bezoek bood ook de gelegenheid om kennis te maken met het nieuwe politieke krachtenveld, waarin ook veel vrouwenrechtenactivisten actief zijn, en om de standpunten te horen van collega-parlementariërs, leden van de regering en vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld, evenals internationale organisaties die actief zijn op het gebied van vrouwenrechten en gendergelijkheid. Colombia heeft aanzienlijke voortgang op het gebied van gendergelijkheid weten te boeken, ondanks aanzienlijke uitdagingen die het gevolg zijn van tientallen jaren van gewapend conflict. In sommige delen van het land is echter nog geen vrede bereikt en zijn mensenrechtenactivisten, met name vrouwelijke mensenrechtenactivisten, het slachtoffer van geweld.

Beknopt verslag van de vergaderingen

Maandag 19 juni 2023, 19.00-19.30 uur

Technische voorbereidende vergadering van de delegatie van de commissie FEMM en Z.Exc. de heer Gilles Bertrand, hoofd van de EU-delegatie in Bogotá (Colombia)

Tevens aanwezig:

De heer Tito Contreras, politiek medewerker Migratie, Drugs en Gendergelijkheid bij de EU-delegatie

De voorzitter van de FEMM-delegatie, Robert Biedroń, brengt de delegatie op de hoogte van verschillende praktische aspecten van de missie en **Z.Exc. de heer Gilles Bertrand en de heer Tito Contreras** informeren hen over de laatste wijzigingen in het missieprogramma.

Dinsdag 20 juni 2023, 8.30-9.30 uur

Briefing aan de leden van de delegatie van de commissie FEMM door Z.Exc. de heer Gilles Bertrand, hoofd van de EU-delegatie in Bogotá (Colombia)

Tevens aanwezig:

De heer Jörg Schreiber, hoofd van de afdeling Politiek, Pers en Voorlichting bij de EU-delegatie
De heer Camilo Vargas, medewerker van de afdeling Politiek, Pers en Voorlichting bij de EU-delegatie

Mevrouw Vanessa Viera, persvoorlichter bij de EU-delegatie

De heer Tito Contreras, politiek medewerker Migratie, Drugs en Gendergelijkheid bij de EU-delegatie

De heer Andreas Björklund, medewerker van de afdeling Politiek, Pers en Voorlichting bij de EU-delegatie

Mevrouw Laura Mantilla, medewerker Ontwikkelingssamenwerking bij de EU-delegatie

De heer Alberto Menghini, medewerker Ontwikkelingssamenwerking bij de EU-delegatie

Mevrouw Sonia Tato, medewerker Ontwikkelingssamenwerking bij de EU-delegatie

Mevrouw Alexandra Nerisanu, medewerker Ontwikkelingssamenwerking bij de EU-delegatie

Mevrouw Luisa Fernanda Gallo, medewerker Ontwikkelingssamenwerking bij de EU-delegatie

Mevrouw María Iraízoz, medewerker Ontwikkelingssamenwerking bij de EU-delegatie

De delegatieleden presenteren in hun inleidende opmerkingen de meest recente initiatieven van het Europees Parlement (EP) op het gebied van gendergelijkheid en vrouwenrechten, waaronder de richtlijn ter bestrijding van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld en de ratificatie van het Verdrag van Istanbul, evenals de richtlijn beloningstransparantie en de richtlijn vrouwelijke bestuurders. In verband met de ongerechtvaardigde aanvalsoorlog van Rusland in Oekraïne spreekt de delegatie haar bezorgdheid uit over de toename van seksueel geweld tegen vrouwen in tijden van conflict, en geeft aan dat ze graag wil leren van de Colombiaanse ervaring met decennia van conflict en burgeroorlog.

Ambassadeur Z.Exc. de heer Gilles Bertrand begint zijn briefing met een overzicht van de sociaal-politieke situatie in Colombia, waarbij hij focust op de stand van het gewapende conflict, het meest recente staakt-het-vuren en de afwezigheid van de staat in afgelegen gebieden, alsook op overheidsinitiatieven om de wonden te helen die zijn nagelaten door tientallen jaren burgeroorlog. Colombia heeft aanzienlijke vooruitgang op het gebied van gendergelijkheid weten te boeken, ondanks aanzienlijke uitdagingen die het gevolg zijn van zes decennia van gewapend conflict. Hij beschrijft ook de nieuwe politieke arena rond president Gustavo Petro Urrego, waarin ook veel vrouwenrechtenactivisten actief zijn. Tot slot geeft hij een overzicht van de gebieden waarop de EU financiering verstrekt of programma's uitvoert in Colombia, onder meer met het oog op de bestrijding van gendergerelateerd geweld, de uitvoering en evaluatie van het vredesakkoord van 2016, de bevordering van ondernemerschap, armoedebestrijding en de ondersteuning van maatschappelijke organisaties.

Dinsdag 20 juni 2023, 9.30-11.00 uur

Bijeenkomst met koepelorganisaties voor vrouwen en vredesopbouw over de formulering van een Nationaal Actieplan 1325 – GPAZ / Cumbre Nacional de Mujeres y Paz / Coalición 1325

Aanwezige Colombiaanse koepelorganisaties:

Mevrouw Luz Piedad Caicedo, deskundige op het gebied van Resolutie 1325 van de VN-Veiligheidsraad bij Humanas

Mevrouw Natalia Chávez, coördinator van het programma Vrouwen, Vrede en Veiligheid bij LIMPAL

Mevrouw Rosa Emilia Salamanca, directeur van CIASE

Mevrouw Berenice Celeyta, directeur van NOMADESC

Na de inleidende opmerkingen van de voorzitter van de FEMM-delegatie, waarin de nadruk ligt op Resolutie 1325 van de VN-Veiligheidsraad over vrouwen, vrede en veiligheid, die in oktober 2000 werd aangenomen, geven de vertegenwoordigers van de Colombiaanse koepelorganisaties die werkzaam zijn op het gebied van vredesopbouw hun visie op de situatie.

De **Colombiaanse koepelorganisaties** benadrukken dat vrouwen tijdens het conflict onevenredig zwaar hebben geleden. Geweld, gedwongen verdwijningen, afpersing, gedwongen rekrutering en andere uitwassen waarvan vrouwen het slachtoffer zijn geworden, staan daarom centraal in de onderhandelingen over het nationale actieplan. De organisaties laten weten dat er momenteel op een unieke manier aan het Nationaal Plan wordt gewerkt, met de deelname van vrouwen-, feministische en maatschappelijke organisaties die de uitvoering van Resolutie 1325 van de VN-Veiligheidsraad met steun van de internationale gemeenschap monitoren. Om de participatie van vrouwen te vergroten en hun rol bij het voorkomen en oplossen van conflicten, vredesonderhandelingen, vredesopbouw, vredeshandhaving, humanitaire hulp en wederopbouw na conflicten te erkennen, wordt hierbij de nadruk gelegd op drie meer generieke elementen die een horizontale impact hebben. 1) Het vredesakkoord met de Revolutionaire Strijdkrachten van Colombia (FARC), waarin de problemen van vrouwen worden erkend, moet sneller worden uitgevoerd; 2) er moet een breed staakt-het-vuren tot stand worden gebracht met de overige paramilitaire groeperingen, inclusief staking van de vijandelijkheden tegen de burgerbevolking, aangezien veel van de slachtoffers vrouwen en gezinnen zijn; 3) de genderaspecten die in de verschillende initiatieven op nationaal niveau zijn voorzien, moeten worden geëerbiedigd en toegepast. Wat betreft de deelname van vrouwen aan het overheidsbestuur op nationaal, regionaal en lokaal niveau, wijzen zij erop dat 30 % van de kandidaten op de lijsten vrouwen zijn, maar dat pariteit niet zal worden bereikt tenzij de maatregelen voor gendergelijkheid worden versneld. Zij verzoeken de EU hun bijdrage aan de totstandkoming van een definitieve vrede in Colombia te steunen, op zodanige wijze dat de rol en betrokkenheid van vrouwen daarbij wordt erkend.

De delegatieleden reageren op de bijdragen van de andere deelnemers. De voorzitter van de FEMM-delegatie wijst erop dat de koepelorganisaties wereldwijd een voorbeeld zijn wat betreft de participatie en prestaties van vrouwen bij vredesopbouw, al ligt er nog veel werk op de plank. Andere leden gaan in op speciale maatregelen om vrouwen en meisjes te beschermen tegen gendergerelateerd geweld in situaties van gewapend conflict, in het bijzonder verkrachting en andere vormen van seksueel misbruik. Zoals we in Europa door de illegale aanvalsoorlog tegen Oekraïne hebben ervaren, wordt verkrachting gebruikt als oorlogswapen, iets wat keihard moet worden aangepakt om een einde te maken aan deze afschuwelijke vergrijpen. De leden wijzen

ook op het belang van een betere vertegenwoordiging van vrouwen bij de besluitvorming op nationale, regionale en lokale bestuursniveaus om invloed te kunnen uitoefenen op de mechanismen voor de preventie, beheersing en oplossing van conflicten.

Dinsdag 20 juni 2023, 11.15-12.45 uur

Bijeenkomst met de internationale begeleidingsgroep (UN Women, Internationale Democratische Vrouwenfederatie (FDIM), Zweden + VN-verificatiemissie) over het toezicht op het genderperspectief bij de uitvoering van het Colombiaanse vredesakkoord

Aanwezige belanghebbenden:

Mevrouw Patricia Fernández Pacheco, adjunct-landenvertegenwoordiger bij UN Women

Mevrouw Sofia Dohmen, hoofd Ontwikkelingssamenwerking, Zweden

Mevrouw Elina Francesca Rivera, medewerker Ontwikkelingssamenwerking, Zweden

Mevrouw Johanna Guerrero, technisch secretariaat van de Internationale Democratische Vrouwenfederatie (FDIM)

Mevrouw Matilde Mora, politiek woordvoester bij de Internationale Democratische Vrouwenfederatie (FDIM)

De belanghebbenden die deel uitmaken van de **internationale begeleidingsgroep** vertellen over hun werkzaamheden, die bijdragen aan versterking van de garanties voor de naleving van het vredesakkoord. Hun activiteiten zijn volledig in overeenstemming met de grondwet en de rechtsorde van Colombia en richten zich op de mensenrechten van burgers. Zij plegen overleg met de Commissie voor de monitoring, bevordering en verificatie van de uitvoering van het definitieve akkoord en ondersteunen het technisch secretariaat van het verificatiemechanisme. De eerste openbare beoordeling van het toezicht op de uitvoering van het definitieve akkoord vanuit genderperspectief werd in november 2018 door de internationale begeleidingsgroep gepubliceerd. Ondanks de vele uitdagingen en tekortkomingen is het vredesakkoord tussen de regering van Colombia en de FARC een internationaal referentiepunt geworden en een voorbeeld van beste praktijken voor de integratie van het genderperspectief in een vredesproces. De opbouw van vrede na een groot conflict kan kansen bieden om een transformatie te bevorderen die bijdraagt aan ontwikkeling, een verbetering van de kwaliteit van leven en gelijkheid. Het vormt een kans om de genderkloof te dichten, gelijke kansen te waarborgen en gendergelijkheid op te nemen in specifieke beleidsmaatregelen van de overheid. Uitdagingen die hierbij speelden, waren onder andere: de toewijzing van begrotingsmiddelen voor projecten met een genderbenadering voor de uitvoering van het definitieve akkoord; gendermainstreaming van de verschillende punten van het definitieve akkoord en verdere uitwerking van verbintenissen op basis van het genderperspectief; waarborging van de rechten van inheemse vrouwen, vrouwen van Afrikaanse afkomst en lhbtqi+-personen, waarbij de intersectionaliteit van het genderperspectief in de etnische indicatoren van het kaderplan voor uitvoering wordt gewaarborgd; bevorderen van de samenstelling van informatie uitgesplitst naar etniciteit, geslacht en seksuele gerichtheid, om de uitvoering van gedifferentieerde maatregelen te ondersteunen.

De delegatieleden trekken parallellen tussen de uitdagingen waarmee Colombia in dit verband wordt geconfronteerd en de uitdagingen op beleids- en institutioneel niveau in de EU, waaronder het versterken van genderbudgettering, het bevorderen van gendermainstreaming en het verbeteren van de gegevensverzameling. Ze bieden hun steun aan om de gendergelijkheid in Colombia in het kader van de vredesopbouw te blijven bevorderen, en dringen aan op een

brede aanpak van de uitdagingen, zoals de eerbiediging van de rechten van lhbtqi+-personen en van alle vrouwen, ook die van inheemse of Afrikaanse afkomst.

Dinsdag 20 juni 2023, 14.30-15.30 uur

Bijeenkomst met oud-officier van de Colombiaanse marine Juanita Millán, lid van de subcommissie Gender en de technische subcommissie voor de beëindiging van het conflict

Voormalig marineofficier Juanita Millán benadrukt dat dit een kritiek moment is in Colombia voor de verdere uitvoering van de uit het vredesakkoord voortvloeiende verplichtingen. Zij was namens de regering – als enige vrouw – als onderhandelaar betrokken bij het vredesakkoord en het staakt-het-vuren; aan de kant van de FARC waren er drie vrouwelijke onderhandelaars. Ze benadrukt dat bij de ontwapening veel genderspecten naar voren kwamen, maar dat de genderspecten pas na twee jaar onderhandelen in het akkoord werden opgenomen, wat heel gevoelig lag. Ze geeft een voorbeeld van genderspecten die belangrijk waren: de FARC bestond voor 30 % uit vrouwen, maar bovendien raakten veel voormalige strijders zwanger en kregen kinderen. In de eerste zes maanden van de uitvoering van het akkoord werden er 400-500 baby's geboren, maar het onderhandelingsteam had niets voorzien op het gebied van ondersteuning bij zwangerschap enz. Ze verduidelijkt dat degenen die over de voorwaarden hebben onderhandeld ook verantwoordelijk zijn voor de toepassing daarvan in Colombia. Wat de uitvoering betreft, kregen genderindicatoren steeds minder prioriteit, misschien omdat de tekst zo ingewikkeld was. De documenten die betrekking hadden op inclusie hadden binnen zes maanden klaar moeten zijn, maar het duurde anderhalf jaar. Ze zegt dat een beter vredesakkoord niet mogelijk was, maar dat het complex is en de uitvoering beter moet.

Wat betreft haar werk in de subcommissie Gender tijdens de onderhandelingen vertelt ze dat er sprake was van logistieke problemen en dat veel personen die betrokken waren bij het vredesakkoord het belang van de genderspecten niet inzagen. Zo lag bijvoorbeeld het probleem van seksueel geweld moeilijk, maar nadat was uitgelegd dat seksueel geweld een veelvoorkomend probleem was en dat het in het akkoord over het staakt-het-vuren moest worden opgenomen, werd het ook in andere overeenkomsten opgenomen. Bij elke stap vormde het echter een heikel punt.

De delegatieleden vertellen over de meest recente initiatieven van het EP op het gebied van gendergelijkheid en vrouwenrechten, waaronder de richtlijn ter bestrijding van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld en de ratificatie van het Verdrag van Istanbul, de belangrijkste initiatieven die zich ook richten op de aanpak van seksueel geweld. De voorzitter van de delegatie merkt op dat vrouwen de hoogste prijs betalen voor conflicten en wijst erop dat het dringend noodzakelijk is om een einde te maken aan het gebruik van verkrachting als oorlogswapen. Hij wijst ook op de ervaringen in Europa in verband met de illegale oorlog in Oekraïne en de miljoenen vrouwen en kinderen die het oorlogsgebied hebben moeten ontvluchten.

Dinsdag 20 juni 2023, 16.00-17.30 uur

Bijeenkomst met organisaties die zich bezighouden met problemen op het gebied van seksuele en reproductieve gezondheid en rechten en hulp bij vrijwillige zwangerschapsonderbreking

Aanwezige belanghebbenden:

Marta Royo – Directeur Profamilia

Maria Vivas – Directeur Oriéntame para Decidir

Eugenia López – Regionaal Directeur Internationale Federatie voor Ouderschapsplanning

Laura Gil, MD – Medeoprichter Grupo Médico por el Derecho a Decidir

Laura Castro – Coördinator Mesa por la Vida

Catalina Martínez – Regionaal Directeur Centro de Derechos Reproductivos

Sandra Mazo – Directeur Católicas por el Derecho a Decidir

Carolina Melo – Juridisch adviseur Jacarandas

Susana Mejía – Directeur Red Nacional de Mujeres

De verschillende organisaties die zich bezighouden met problemen op het gebied van seksuele en reproductieve gezondheid en rechten (SRGR) en hulp bij vrijwillige zwangerschapsonderbreking zetten hun werkzaamheden uiteen. Abortus tijdens de eerste 24 weken van de zwangerschap werd in Colombia in 2022 gelegaliseerd bij een historisch besluit van het Grondwettelijk Hof. De SRGR-organisaties geven enige achtergrondinformatie bij het besluit en wijzen erop dat de limiet van 24 weken ingegeven was door wetenschappelijke inzichten en de mensenrechten, en geen politiek besluit was. Ze vermelden verder dat ongeveer 1 % van de abortussen pas na twintig weken plaatsvindt, veelal bij arme vrouwen uit achtergestelde milieus op het platteland, die het slachtoffer zijn geworden van seksueel geweld. Helaas raadplegen zij de abortusklinieken pas in een laat stadium vanwege hun psychologische en fysieke trauma's. Tegelijkertijd hebben Colombiaanse vrouwen die een abortus nodig hebben nog steeds te kampen met allerlei problemen. Onveilige abortusklinieken worden bijvoorbeeld niet altijd gesloten omdat vrouwen nog steeds moeilijk toegang hebben tot veilige abortusdiensten, vooral in plattelandsgebieden. Ook wordt erop gewezen dat het weigeren van abortus op basis van gewetensbezwaren in Colombia mogelijk is, maar dat sommige ziekenhuizen dit doen als collectief, wat op basis van de uitspraak van de rechter niet mag. De SRGR-organisaties benadrukken verder dat Colombia een seculiere staat is, met een scheiding tussen kerk en staat. De staat moet de rechten van de burgers waarborgen en mag niet toestaan dat de kerk zich mengt in het democratische proces.

De SRGR-organisaties wijzen daarnaast op het belang van seksuele voorlichting op scholen als preventieve maatregel. Ze vertellen dat de politiek huiverig is om seksuele voorlichting op scholen in te voeren, ook al gaat het om een cruciaal aspect van het menselijk leven en de wijze waarop we ons verhouden tot ons lichaam en andere personen. Ze wijzen erop dat seksuele voorlichting ook nodig is om het toxische model van mannelijkheid dat aan de basis ligt van gendergerelateerd geweld te corrigeren. Tot slot vermelden de SRGR-organisaties dat de publieke opinie bovendien toont dat er steun is om abortus volledig uit het wetboek van strafrecht te halen. Ze streven ernaar om dit te bereiken, alsook om de mentaliteit ten aanzien van transgenders en non-binaire mensen te veranderen, zodat ze vrij over hun lichaam kunnen beschikken.

De delegatieleden wijzen op de impact van het gebrek aan toegang tot veilige, betaalbare, tijdige en respectvolle abortuszorg en het stigma dat aan abortus kleeft, wat risico's met zich meebrengt voor het fysieke en mentale welzijn van vrouwen. Ze merken op dat Colombia op dit gebied een belangrijk voorbeeld heeft gesteld, en signaleren dat er in verschillende delen van Europa sprake is van achteruitgang op het gebied van vrouwenrechten, vooral wat betreft seksuele en reproductieve gezondheid en rechten.

Woensdag 21 juni 2023, 8.00-9.00 uur
Bijeenkomst met de Gender Taskforce van de EU

De Gender Taskforce van de EU in Colombia bestaat uit vertegenwoordigers uit Italië, Duitsland, Oostenrijk, België, Denemarken, Spanje, Hongarije, Ierland, Nederland, Portugal, Tsjechië, Zweden, Roemenië, Polen en Frankrijk. De vertegenwoordigers die aanwezig zijn op de bijeenkomst bespreken de verschillende programma's die door hun land worden uitgevoerd, en die zich onder meer richten op samenwerking met maatschappelijke organisaties die actief zijn op verschillende gebieden, zoals landbouw/gewasvervanging, vrouwen in plattlandsgebieden of jonge vrouwelijke immigranten. In het geval van Zweden wordt ingegaan op de bijdrage aan de internationale begeleidingsgroep, alsook op programma's gericht op de participatie van vrouwen in de politiek.

De delegatieleden zetten de meest recente initiatieven in het EP op het gebied van gendergelijkheid en vrouwenrechten uiteen, zoals de richtlijn vrouwelijke bestuurders en de richtlijn beloningstransparantie, en gaan in op de voorbereidingen voor de richtlijn ter bestrijding van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld en de ratificatie van het Verdrag van Istanbul. Zij spreken hun bezorgdheid uit over de achteruitgang op het gebied van vrouwenrechten en geweld tegen vrouwen, onder meer in de vorm van cybercriminaliteit en structureel geweld.

Woensdag 21 juni 2023, 9.45-10.45 uur
Bijeenkomst met vrouwelijke leden van het Colombiaanse Congres

Aanwezig:

Senator María José Pizarro – Voorzitter van de Juridische Commissie van het Congres voor de gelijkheid van vrouwen
Afgevaardigde Marelen Castillo
Afgevaardigde Karen Manrique
Afgevaardigde Carmen Felisa Ramírez
Afgevaardigde Ana Rogelia Monsalve
Afgevaardigde Gloria Liliana Rodríguez
Afgevaardigde Erika Sánchez
Afgevaardigde Delcy Isaza
Afgevaardigde Elizabeth Jai Pang

Senator María José Pizarro gaat in op de moeilijke situatie tijdens de COVID-19-pandemie, toen duizenden meldingen van gendergerelateerd geweld en seksueel misbruik van kinderen werden gedaan. Ze zegt dat gendergerelateerd geweld niet zomaar met een wet kan worden weggetoverd, vooral wanneer er sprake is van een toename zoals tijdens en na de pandemie. Volgens haar moet de hele samenleving worden betrokken en moet er in tijden van crisis meteen actie worden ondernomen. Ze heeft het ook over vrouwen in de politiek en zegt dat het aantal gekozen vrouwen in het Congres is verbeterd, maar dat de verhouding nog lang geen fiftyfifty is. Ze is positief over de komende lokale verkiezingen, waar steeds meer vrouwen aan deelnemen. In dit verband wijst ze echter op het toenemende geweld tegen vrouwen in de politiek. Parallel aan het toenemende aantal vrouwen dat zich verkiesbaar stelt, valt er een

exponentiële toename van het geweld en de bedreigingen met extreem geweld waar te nemen. Op lokaal en regionaal niveau is het geweld tegen politiek actieve vrouwen extreem hoog en wordt het naar verluidt steeds erger; hoe verder van de hoofdstad, hoe erger het dagelijks geweld. Ze wijst erop dat er binnenkort een nieuw wettelijk kader komt om vrouwen in de politiek te beschermen; deze nieuwe wet moet nog door de president worden ondertekend. Ze bespreekt de verschillende initiatieven waar haar commissie aan heeft gewerkt, bedoeld om vrouwen in Colombia te beschermen en te helpen die met verschillende problemen te maken hebben. Eén daarvan is een unieke wet inzake gendergerelateerd geweld. Ze vertelt ook dat haar commissie al langer aandringt op een specifiek ministerie van en voor vrouwen; de oprichting van het ministerie voor gelijke behandeling is een succes gebleken. Tot slot heeft de senator het over de noodzaak van een volledig staakt-het-vuren in Colombia. Ze onderhandelt momenteel over een staakt-het-vuren en zegt dat het de eerste keer is dat er evenveel vrouwen als mannen aan tafel zitten. Ze sluit af met de boodschap dat vrouwen de hoeders van de vrede zijn, en ook het zwaarst door het conflict getroffen zijn.

De voorzitter van de delegatie vertelt over de lopende werkzaamheden van het EP met betrekking tot de richtlijn ter bestrijding van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld, en over de ratificatie van het Verdrag van Istanbul. Hij gaat ook in op de werkzaamheden van de commissie FEMM in verband met de richtlijn vrouwelijke bestuurders en de richtlijn beloningstransparantie en het belang daarvan voor de beroepsmatige ontwikkeling van vrouwen. Hij benadrukt dat de achteruitgang op het gebied van vrouwenrechten en geweld tegen vrouwen, waaronder cybergeweld, zich ook uitstrekt tot geweld tegen vrouwen in de politiek, vooral online.

Woensdag 21 juni 2023, 15.00-16.00 uur

Bijeenkomst met het ministerie van Volksgezondheid en Sociale Bescherming over vrijwillige zwangerschapsonderbreking

De **viceminister van Volksgezondheid, Dr. Jaime Urrego**, vertelt over arrest C-055 van het Colombiaans Grondwettelijk Hof van 2022, waarbij abortus tijdens de eerste 24 weken van de zwangerschap werd gelegaliseerd, en geeft wat achtergrondinformatie over deze historische uitspraak. Om te beginnen wijst hij erop dat Colombia zich nog steeds in een moeilijke fase na het conflict bevindt en dat de president streeft naar volledige vrede en de wederopbouw van het land. Hij stelt dat de aandacht voor abortus in Colombia te danken is aan de strijd van vrouwen uit het maatschappelijk middenveld. Zij hebben op grote schaal georganiseerde druk uitgeoefend door middel van “Movimiento Causa Justa”. Deze beslissing van het Hof komt dan ook voort uit een brede maatschappelijke beweging. Colombia heeft een sterk maatschappelijk middenveld dat volgens hem het resultaat is van de beperkingen van de democratie en het jarenlange conflict, waardoor veel mensen ontheemd, verdwenen of vermoord zijn of het slachtoffer van slachtpartijen zijn geworden. Het conflict trof voor een belangrijk deel vrouwen, waardoor er brede maatschappelijke steun was om grondwettelijke bescherming te eisen. De viceminister benadrukt dat de uitspraak van het Hof in Bogotá veel sneller wordt uitgevoerd dan elders in het land, wat te maken heeft met het grotere stigma op abortus. Hij bevestigt wat de SRGR-organisaties in een eerdere vergadering hebben gezegd, namelijk dat het besluit om abortus te beperken tot 24 maanden is genomen op basis van medische en wetenschappelijke gronden en dat artsen wettelijk gezien gewetensbezwaren kunnen aanvoeren, maar instellingen als zodanig niet. Een ander element van de uitspraak van het Hof is dat tieners, zelfs als zij jonger zijn dan 15 jaar, die zwanger worden als gevolg van geweld, geen toestemming van hun

ouders nodig hebben. Tot slot, met betrekking tot inheemse vrouwen wier rechten minder beschermd zijn, noemt de viceminister een andere uitspraak van een lagere rechtbank die abortus alleen toestond met toestemming van een man. Die zaak ging weer naar een hoger gerechtshof voor een uitspraak, waardoor seksuele en reproductieve gezondheid en rechten en het verzet tegen vrouwenrechten weer op de voorgrond kwamen. Het ministerie heeft hierover nog geen standpunt ingenomen, maar volgens sommige interpretaties is deze uitspraak van de lagere rechtbank alleen van toepassing op inheemse mensen.

De delegatieleden benadrukken dat de achteruitgang op het gebied van vrouwenrechten, geweld tegen vrouwen en seksuele en reproductieve gezondheid en rechten zich helaas ook in Europa voordoet. Het gebrek aan toegang tot veilige, betaalbare, tijdige en respectvolle abortuszorg blijft een zeer gevoelig onderwerp in Europa, ondanks de vooruitgang op het gebied van mensenrechten en vrouwenrechten in de afgelopen jaren. De delegatie benadrukt het belang van de inspanningen die in Colombia worden geleverd om abortus veilig en legaal te maken. De delegatie toont zich ingenomen over het feit dat de samenwerking tussen het maatschappelijk middenveld en de rechterlijke macht tot zo'n positieve impact op het leven van vrouwen had geleid.

Woensdag 21 juni 2023, 16.30-17.30 uur

Bijeenkomst met “Jurisdicción Especial para la Paz” (Speciale Rechtspraak voor Vrede, JEP) over de rechten van vrouwen en meisjes vanuit een genderbewust overgangsrechtsperspectief

Aanwezig:

Rechter Roberto Carlos Vidal, voorzitter

Rechter Julieta Lemaitre

Rechter Oscar Parra

Rechter Alexandra Sandoval

Rechter Roberto Carlos Vidal geeft wat achtergrondinformatie over de rol van de Speciale Rechtspraak voor Vrede (“Jurisdicción Especial para la Paz”, JEP), het Colombiaanse gerechtelijke overgangsmechanisme aan de hand waarvan FARC-leden, leden van de politie en het leger, en derden die hebben deelgenomen aan het Colombiaanse gewapende conflict worden onderzocht en berecht voor hun misdaden tijdens het conflict. De doelstelling van JEP is tegemoet te komen aan het recht van de slachtoffers op gerechtigheid en de Colombiaanse samenleving waarheid te verschaffen, vooral omdat de lichamen van veel verdwenen slachtoffers van het conflict nog steeds niet gevonden zijn. Het beoogt de rechten van slachtoffers te beschermen, bij te dragen aan de totstandkoming van een stabiele en duurzame vrede en gerechtelijke beslissingen te nemen met betrekking tot personen die direct of indirect hebben deelgenomen aan een binnenlands gewapend conflict. Om zijn doelen te bereiken, baseert JEP zich voornamelijk op de collectieve aangiften die namens de slachtoffers zijn ingediend door maatschappelijke organisaties. Daarnaast voert het ook eigen onderzoeken uit, hoewel het aantal aangiften van slachtoffers de capaciteit van JEP om deze snel te behandelen ruimschoots overtreft. JEP heeft prioriteit gegeven aan macrozaken om effectiever te kunnen werken. Ze vertellen dat, hoewel hun voorstel aanvankelijk was om onderzoeklijnen over seksueel geweld te volgen in verschillende macrozaken, ze uiteindelijk in juli 2022 hebben aangekondigd dat ze één “macrozaak” (11) over gendergerelateerd geweld, met inbegrip van seksueel en reproductief geweld, zouden inleiden. Na de FEMM-missie van het EP, in

september 2023, is deze macrozaak officieel van start gegaan.

De delegatieleden geven een toelichting op de meest recente initiatieven van het EP op het gebied van gendergelijkheid en vrouwenrechten, waarbij de nadruk wordt gelegd op de richtlijn ter bestrijding van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld en de ratificatie van het Verdrag van Istanbul. In verband met de ongerechtvaardigde aanvalsoorlog van Rusland in Oekraïne spreekt de delegatie haar bezorgdheid uit over de toename van seksueel geweld tegen vrouwen in tijden van gewapend conflict. Ze wijzen op de noodzaak om een einde te maken aan straffeloosheid door middel van rechtssystemen en rechtskaders, zodat gerechtigheid kan worden geboden aan de slachtoffers en hun families, maar ook als belangrijke preventieve maatregel. Daarnaast waarschuwen ze ervoor om daders van seksueel geweld geen amnestie te verlenen en wijzen op de noodzaak om de macrozaak over seksueel geweld te openen.

Donderdag 22 juni 2023, 9.00-11.00 uur

Bijeenkomst met organisaties die zich bezighouden met preventie, hulpverlening en monitoring van gevallen van gendergerelateerd geweld

Aanwezig:

Linda Cabrera – Directeur Sisma Mujer

Marcela Sánchez – Directeur Colombia Diversa

De vertegenwoordiger van Sisma Mujer vertelt over gendergerelateerd geweld en de nijpende situatie in de praktijk wat betreft geweld tegen vrouwen. De eerste reactie van de autoriteiten in gevallen van gendergerelateerd geweld is vaak zwak, ook al is er afgelopen augustus een wet aangenomen om meer hulp te bieden. Zover is het echter nog niet; dit blijft een punt van zorg. De noodzaak van systemische veranderingen in het leger en de politie om hun reactie op gendergerelateerd geweld te verbeteren, is groter dan ooit. Bepaalde geïsoleerde gebieden in het land zijn “rode zones” wat betreft gendergerelateerd geweld. De vertegenwoordiger van Sisma Mujer wijst ook op het belang van de politieke participatie van vrouwen. Vrouwen kunnen een katalysator voor verandering zijn, maar hervormingen zoals de invoering van gelijke vertegenwoordiging zijn niet doorgevoerd, behalve voor besluitvormingsorganen.

De vertegenwoordiger van Colombia Diversa gaat ook in op het probleem van gendergerelateerd geweld en wijst erop dat vijf jaar nadat JEP zijn werkzaamheden is begonnen, de zaak betreffende slachtoffers van seksueel geweld en gendergerelateerd geweld (macrozaak 11) van start zal gaan, maar dat er niets wezenlijks is gebeurd. Deze vertraging heeft discriminerende gevolgen, en er moeten snel maatregelen worden genomen om te voorkomen dat deze gevolgen erger worden. Ondanks de vooruitgang die de huidige regering heeft geboekt, is het niveau van gendergerelateerd geweld over het algemeen gelijk gebleven. De uitdagingen van de overgangsrechtspraak hebben niet alleen te maken met de hoeveelheid gendergerelateerd geweld, maar ook met het gebrek aan aandacht hiervoor binnen het systeem. Er is gebruikgemaakt van vooroordelen als middel om deze vorm van geweld uit te oefenen. Wat betreft het onderzoek van de autoriteiten naar verdwenen personen: ongeveer 15 % van de slachtoffers wordt niet gezocht. Dit zijn vaak vrouwen die vermist zijn in verband met feminicide, gedwongen huwelijken of dwangarbeid. Ondanks het profiel van de slachtoffers hanteren opsporingseenheden geen genderperspectief, en dit moet dringend veranderen. De vertegenwoordiger van Colombia Diversa gaat ook in op het geweld dat is gebaseerd op

vooroordelen tegen lhbtqi+-personen, dat niet op een constructieve manier in het rechtssysteem wordt behandeld, ook niet in het JEP.

In het geval van gedwongen verdwijningen worden lhbtqi+-personen als slachtoffers in belangrijke mate over het hoofd gezien. Zij verzoekt de EP-delegatie om de Colombiaanse autoriteiten op het hart te drukken dat samenwerking tussen de opsporingseenheden en lhbtqi+-organisaties om de slachtoffers te vinden dringend noodzakelijk is. Tot slot werd het vraagstuk van lhbtqi+-migranten naar voren gebracht als een grensoverschrijdende kwestie waarbij de Andesgemeenschap, Ecuador enz., betrokken zijn. Deze migranten bevinden zich in een kwetsbare situatie en worden onder druk gezet om zich wettelijk te registreren als migrant en niet als vluchteling, waardoor ze minder rechten hebben.

De delegatieleden delen hun opmerkingen en geven onder meer een toelichting op de meest recente initiatieven van het EP op het gebied van gendergelijkheid en vrouwenrechten. In verband met de ongerechtvaardigde aanvalsoorlog van Rusland in Oekraïne spreekt de delegatie haar bezorgdheid uit over de toename van seksueel geweld tegen vrouwen in tijden van gewapend conflict. De delegatie benadrukt dat gerechtigheid voor vrouwen en lhbtqi+-personen een belangrijke bijdrage kan leveren aan het creëren van een democratie die gebaseerd is op gelijkheid en rechtvaardigheid; de verwachtingen zijn hooggespannen of Colombia dit niveau van rechtvaardigheid en gelijkheid kan bereiken. Zo ja, dan kan de ervaring van Colombia met een effectieve samenwerking tussen justitie, rechtshandavingsinstanties en het maatschappelijk middenveld een voorbeeld zijn dat andere landen kunnen volgen, maar dan moet de toegang tot de rechter wel verbeteren. De delegatie betuigt opnieuw haar steun voor het werk dat de twee organisaties doen.

Donderdag 22 juni 2023, 11.30-12.30 uur

Bijeenkomst met organisaties die zich inzetten voor slachtoffers, verdwenen personen en mensenrechtenactivisten

Aanwezig:

Yanette Bautista – directeur Nydia Erika Bautista Foundation

Julia Figueroa – Directeur Corporación Colectivo de Abogados Luís Carlos Pérez (CCALCP)

Luz Carlina Hincapié – Adviseur Iniciativa de Mujeres por la Paz (IMP)

Deze organisaties, die zich inzetten voor slachtoffers, verdwenen personen en mensenrechtenactivisten, geven enige achtergrondinformatie over wat de term “verdwenen persoon” in Colombia betekent in de context van een langdurig conflict. Straffeloosheid viert hoogtij: in 95 % van de onbestrafte gevallen gaat het om verdwenen personen. Daarom kan niet worden gesteld dat de rechtspraak doeltreffend werkt. Het zoeken naar verdwenen personen vindt plaats op initiatief van burgers, die hun rechten opeisen. In het geval van de Nydia Erika Bautista Foundation werd de vrouw naar wie de stichting is vernoemd, gemarteld en verkracht door het leger, dat haar vervolgens liet verdwijnen. Er waren minstens 16 agenten en twee brigades bij betrokken, maar er is nog niemand voor de rechter gebracht. Als iemand op zoek gaat naar een verdwenen persoon, krijg die te maken met enorme obstakels, zoals geweld, bedreiging met geweld, vergelding enz. Vrouwenrechtenactivisten worden voortdurend bedreigd. De vermisten worden gezien als bijkomende schade en niet als slachtoffers van het conflict. De organisaties dringen aan op een macrozaak om alle gevallen van gendergerelateerd geweld te berechten, en op een macrozaak die zich richt op gedwongen verdwijningen. Ze geven ook een toelichting op het voorstel voor een brede wet voor de bescherming van de

rechten van vrouwen die op zoek zijn naar verdwenen personen, een wet die de rol van deze vrouwen erkent, evenals hun bijdrage aan de waarheidsvinding en de persoonlijke kosten die het zoekproces met zich mee heeft gebracht.

De delegatieleden maken hun inleidende opmerkingen en bespreken de werkzaamheden van het EP op het gebied van gendergelijkheid en vrouwenrechten, met name wat betreft gendergerelateerd geweld. De delegatie spreekt ook haar bezorgdheid uit over de toename van seksueel geweld tegen vrouwen in tijden van conflict, zoals ook is gebleken in de context van de ongerechtvaardigde aanvalsoorlog van Rusland in Oekraïne. De delegatie spreekt haar waardering uit voor het werk van de aanwezige organisaties en biedt hun haar steun aan.

Donderdag 22 juni 2023, 12.30-14.00 uur

Lunch met organisaties die zich inzetten voor een grotere politieke participatie van vrouwen in besluitvormingsorganen

Aanwezig:

Alejandra Barrios – Directeur Verkiezingswaarnemingsmissie

Johana Trujillo – medewerker Gender bij het Nederlands Instituut voor Meerpartijdemocratie, NIMD

Deze organisaties, die zich inzetten voor een grotere politieke participatie van vrouwen in besluitvormingsorganen, gaan in op het belang van de politieke participatie van vrouwen, wat een fundamentele voorwaarde is voor gendergelijkheid en echte democratie. Hierdoor wordt de directe betrokkenheid van vrouwen bij de openbare besluitvorming bevorderd; daarnaast is het een middel om te garanderen dat er beter verantwoording aan vrouwen wordt afgelegd. Betere politieke verantwoording aan vrouwen begint bij het vergroten van het aantal vrouwen in besluitvormingsorganen, maar daar mag het niet bij blijven. Wat nodig is, zijn genderbewuste bestuurshervormingen die ervoor zorgen dat alle verkozen functionarissen gendergelijkheid in het overheidsbeleid effectiever bevorderen en toezien op de uitvoering ervan. De organisaties die op dit gebied actief zijn, wijzen ook op de toegenomen dreiging met geweld en het geweld waarmee vrouwelijke politici te maken hebben, en op de dringende noodzaak om dit aan te pakken.

De delegatieleden presenteren hun opmerkingen. De delegatie geeft aan dat in de huidige zittingsperiode 39,3 % van het Europees Parlement vrouw is. Hoewel dit de beste verhouding is die het EP ooit heeft gehad, is het nog geen fiftyfifty. De delegatie vermeldt ook dat het Europees Parlement drie vrouwelijke voorzitters heeft gehad, de eerste in 1979, de legendarische Simone Veil, die de commissie FEMM oprichtte; een andere is de huidige voorzitter Roberta Metsola. De vertegenwoordiging van vrouwen in het Europees Parlement ligt boven het wereldwijde gemiddelde voor nationale parlementen, alsook boven het EU-gemiddelde voor nationale parlementen. Er ligt op dit gebied dus nog veel werk op de plank. De delegatie bevestigt de zorgwekkende trend wat het geweld tegen vrouwelijke politici betreft; ook in Europa wordt deze ervaren, ook door de leden van de delegatie.

Donderdag 22 juni 2023, 14.30-15.30 uur

Bijeenkomst op hoog niveau met Francia Márquez, de Colombiaanse vicepresident en

minister van Gelijkheid, vergezeld door mevrouw Clemencia Carabalí, presidentieel adviseur voor de gelijke behandeling van vrouwen

Vicepresident en minister van Gelijkheid Francia Márquez toont zich verheugd over de samenwerking tussen de EU en Colombia en benadrukt het belang van de steun voor het vredesproces. Ze zet haar plannen uiteen voor de transformatie van Colombia op basis van sociale rechtvaardigheid, menselijke waardigheid en de bestrijding van sociale onderdrukking en uitsluiting. Haar ministerie coördineert het interinstitutionele en intersectorale beleid voor gelijkheid en rechtvaardigheid, voor vrouwen, inheemse volkeren en afstammelingen daarvan, personen met een handicap en de lhbtq+-gemeenschap. Het beleid richt zich ook op maatregelen ter bevordering van de toegang tot drinkwater en de bestrijding van gendergerelateerd geweld. Het nationale ontwikkelingsplan omvat ook acties voor de oprichting van een nationale zorgdienst, beleid voor de gelijke beloning van vrouwen, steun aan gezinnen en verbetering van de toegang tot gezondheidszorg. In Colombia onderhouden vrouwen het gezin. **Vicepresident Márquez** licht vervolgens de vorderingen toe die de regering heeft geboekt bij de uitvoering van Resolutie 1325 van de VN-Veiligheidsraad over vrouwen, vrede en veiligheid, alsook de inspanningen die zijn geleverd om de politieke participatie van vrouwen te vergroten. **De delegatieleden** presenteren hun opmerkingen, waarbij zij zich concentreren op de uitvoering van het vredesproces, de bijstand aan slachtoffers van gendergerelateerd geweld tijdens conflicten en de toepassing van herstelrecht. Specifieke aandacht is er voor de steun in Colombia voor de Pride-parade. De leden benadrukken het belang van toegang tot onderwijs voor meisjes en vrouwen. Tijdens de discussie wordt ook aandacht besteed aan de vitale rol van mensenrechtenverdedigers.

Donderdag 22 juni 2023, 15.45-16.15 uur

Bijeenkomst met de Colombiaanse viceminister van Buitenlandse Zaken, Francisco Coy

De Colombiaanse viceminister van Buitenlandse Zaken, Francisco Coy, zet de inspanningen uiteen die Colombia levert voor de uitvoering van een feministisch buitenlands beleid. Tijdens het debat onderzoeken beide partijen de mogelijkheden voor samenwerking tussen Colombia en de EU in internationale fora.

Conclusie

De EU en Colombia hebben dezelfde prioriteiten, zorgen en uitdagingen op het gebied van gendergelijkheid en vrouwenrechten. Gendergerelateerd geweld, met inbegrip van seksueel geweld en het gebruik van verkrachting als oorlogswapen/wapen tijdens conflicten, evenals geweld tegen gekozen vrouwen en vrouwelijke politici zijn belangrijke kwesties die centraal staan bij de activiteiten en maatregelen van het maatschappelijk middenveld en de overheid. De delegatie betuigt haar solidariteit met en steun aan vrouwen en meisjes in Colombia die het slachtoffer zijn van gendergerelateerd geweld. Wat betreft het huidige verzet tegen gendergelijkheid in het algemeen – tegen vrouwen, de lhbtq+-gemeenschap en andere kwetsbare groepen – dat internationaal plaatsvindt, ook in de EU en Colombia, is er in veel gevallen sprake van vergelijkbare ervaringen. Op het gebied van seksuele en reproductieve gezondheid en rechten is de door het maatschappelijk middenveld en vrouwenrechtenactivisten geleide “Movimiento Causa Justa” er echter in geslaagd om belangrijke veranderingen teweeg te brengen op beleidsniveau, inclusief het historische besluit van het Grondwettelijk Hof in

2022 om abortus tijdens de eerste 24 weken te legaliseren. Hoewel praktische en sociale belemmeringen de toegang tot deze diensten nog steeds beperken, is het duidelijk dat de ervaring van Colombia op het gebied van seksuele en reproductieve gezondheid en rechten een succesvolle benadering voor de toekomst kan vormen voor andere landen, waaronder EU-lidstaten. Ook wordt besproken hoe de expertise die Colombia heeft opgedaan op het gebied van vredesopbouw kan worden benut in verband met de ongerechtvaardigde aanvalsoorlog in Oekraïne.